

Asia: VN/6450/2019

## **Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta**

### **I Keskeiset ehdotukset**

- Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Keskeisissä ehdotuksissa nostetaan esiin aluekehittämisen suunnittelujärjestelmän keventäminen. EK tukee lähtökohtaa. Aluekehittämisen suunnittelujärjestelmän moniportaisuus on tehnyt järjestelmästä vaikeasti hahmotettavan ja myös eri toimijoiden rooli sekä toimintojen yhteys toisiinsa ovat voineet hämärtyä. Järjestelmässä on yhä useita vaiheita, joten vaikuttavuuteen ja toiminnan tehokkuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

Hankkeiden tukimenettelyyn esitetään pienehköjä muutoksia, joilla pyritään muun muassa hallinnollisen taakan vähentämiseen sekä hakijoiden yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseen. EK toivoo, että hallinnollisen taakan vähentäminen näkyisi vahvasti myös konkreettisissa toimissa, kun hankehakuja ja muita hankeprosesseja toteutetaan. Monet yritykset kokevat jo lähtökohtaisesti hanketoiminnan monimutkaisena ja byrokraattisena. Hankerahoituksella on mahdollista uudistaa suomalaista elinkeinorakennetta ja tukea yritysten roolia tki-toiminnassa. Selkeät ja yhtenäiset tukimenettelyn toimintamallit, yhden luukun -periaate ja käyttäjälähtöinen viestintä mahdollistavat yritysten mukana olon hankkeissa.

Koronakriisi iski toimintaympäristöömme ennenkokemattomalla nopeudella. Kriisi nostaa esiin kysymyksen siitä, onko aluekehittämisen ja alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskeva lainsäädäntö jatkossa sellaista, että se pystyy nopeasti muuntautumaan pikaisiin muutoksiin. Ovatko esimerkiksi tukimenettelyä koskevat säännökset sellaisia, että niiden puitteissa on mahdollista reagoida nopeallakin aikataululla vastaaviin äkillisiin yhteiskunnallisiin muutoksiin?

## II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

Lain tarkoitus ja soveltamisalat ovat selkeästi määritelty.

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

Tavoitteet ovat selkeät ja EK tukee sitä, että kasvua tukevan elinkeinorakenteen vahvistaminen on määritelty ensimmäisenä toimenpiteenä.

### Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

-

- **Saako 15 §:stä kokonais kuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Maakuntien liitoilla on paljon aluekehittämistehtäviä. Pykälän momentin 3 kohdassa todetaan, että maakunnan liiton tehtävänä on edistää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ja osaamisen kehittämistä. Tavoite on tärkeä ja sen toteuttaminen edellyttää yhteistyötä niin viranomaisten kuin ennen kaikkea alueen yritysten kanssa. Maakuntien liitoilla suorat yrityskontaktit ovat pääsääntöisesti vähäisiä. Siksi on oleellista kartoittaa yritysten näkemyksiä toimintaympäristöstään esimerkiksi elinkeinoelämän järjestöjen kautta.

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

Maakunnan yhteistyöryhmää koskevat pykälät ovat yleisemmin määriteltyjä aiempaan verraten. EK pitää hyvänä, että MYR:n kokoonpanosta säädetään 17 §:ssä ja tässä yhteydessä mainitaan aluekehittämisen kannalta keskeiset järjestöt, mikä säännöskohtaisissa perusteluissa vielä täsmennetään tarkoittavan esimerkiksi työntekijä- ja elinkeinoelämän järjestöjä. Tällä taataan, että MYR on laaja-alainen kumppanuuselin ja viranomaisten ohella siinä kuuluu myös elinkeinoelämän ääni.

### Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

Pykälässä 13 käsitellään alueiden uudistumisen neuvottelukuntaa. EK tukee ehdotusta uudistetun neuvottelukunnan toiminnan huomattavasti strategisemmasta painotuksesta sekä

aluekehittämispäätöksen toteutumisen edistämisen ja seurannan tuomisesta neuvottelukunnan agendalle. Aluekehittämispäätöksen rooli on elinkeinoelämän näkökulmasta ollut aiemmin varsin heikko ja osin myös epäselvä. Päätöksen tehokkaammalla seurannalla on mahdollista saavuttaa enemmän vaikuttavuutta.

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

-

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

-

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

Uudistuksen yhtenä tavoitteena on ollut keventää aluekehittämisjärjestelmää. Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta luopuminen tukee tavoitetta. Järjestelmässä on yhä useita vaiheita, joten vaikuttavuuteen ja toiminnan tehokkuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3**

23 § sääntelee alueiden kehittämisen keskusteluja. Pykälässä todetaan, että valtio ja alueita edustavat tahot maakuntien liittojen johdolla, keskustelevat säännöllisesti alueiden kehittämisen tavoitteista ja niiden toimeenpanosta. EK tähdentää, että keskusteluista ei saa muodostua liikaa virkamiesten keskinäistä ajatuksenvaihtoa, vaan alueen elinkeinoelämän edustajia on myös kuultava. Samoin on hyvä pitää mielessä, että maakuntien rajat eivät saa muodostua esteeksi laajemmalle, maakuntien rajat ylittävälle aluekehittämiselle.

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

-

### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4**

-

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Nimeämisestä luopuminen on perusteltua, koska toimintamalli on vakiintunut, eikä erillisiä äkillisin rakennemuutoksen valtuuksia enää ole talousarviossa.

#### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5**

-

### **III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)**

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

-

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

-

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

-

#### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1**

-

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

-

#### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2**

Hankkeiden tukimenettelyyn esitetään pienehköjä muutoksia, joilla pyritään muun muassa hallinnollisen taakan vähentämiseen sekä hakijoiden yhdenmukaisen kohtelun varmistamiseen. EK toivoo, että hallinnollisen taakan vähentäminen näkyisi vahvasti myös konkreettisissa toimissa, kun hankehakuja ja muita hankeprosesseja toteutetaan. Monet yritykset kokevat jo lähtökohtaisesti hanketoiminnan monimutkaisena ja byrokraattisena. Hankerahoituksella on mahdollista uudistaa suomalaista elinkeinorakennetta ja tukea yritysten roolia tki-toiminnassa. Selkeät ja yhtenäiset tukimenettelyn toimintamallit, yhden luukun -periaate ja käyttäjälähtöinen viestintä mahdollistavat yritysten mukana olon hankkeissa.

#### **Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3**

-

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

-

#### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4**

-

- Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?

-

#### **Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5**

-

#### **Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6**

-

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

#### **Kommentit ja näkemykset**

Parhaillaan on myös menossa maankäyttö- ja rakennuslain uudistus. MRL:n ytimessä on aluekehityksen ohjaaminen maankäytön suunnittelun menetelmin. Olisikin hyvä, että alueiden kehittämisen osalta kaikkia aluekehittämisen elementtejä tarkasteltaisiin myös kokonaisuutena ja huomioitaisiin niiden keskinäiset linkitykset toisiinsa.

Hakala Jouni  
Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Ruokonen Jenni  
Elinkeinoelämän keskusliitto EK